

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:

2024-117

Er referens/dnr:

KN2024/01642

2024-11-22

Remissvar

Promemoria Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

KN2024/01642

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående remiss och vill anföra följande.

Promemorian Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning (nedan promemorian) har tagits fram av Klimat- och näringslivsdepartementet och syftar till att säkerställa att verksamheter som producerar vattenkraftsel prövas mot rätt kravnivå och att det utrymme EU-rätten ger för att säkra en fortsatt effektiv tillgång till vattenkraftsel används fullt ut.

Svenskt Näringsliv välkomnar att tillämpningen av vattendirektivet förtydligas, framför allt vad avser vattenkraften, och promemorians förslag är ett första steg i rätt riktning. Svenskt Näringsliv anser dock att mer behöver göras. Tillgång till fossilfri el är nödvändigt för att Sverige ska kunna nå klimatmålen och på ett konkurrenskraftigt sätt klimatanpassa industrin och den statliga och kommunala sektorn. Att tillämpa de undantag som medges i vattendirektivet fullt ut är en förutsättning för att Sverige ska kunna hantera klimatomställningen i den takt som krävs.

För att Sverige ska kunna exportera klimatnytta, måste den svenska elen vara klassificerad som miljömässigt hållbar enligt taxonomiförordningen. I vattenförekomster som är kraftigt modifierade måste god ekologisk potential uppnås för att elproduktionen ska anses vara miljömässigt hållbar. I naturliga vatten krävs god ekologisk status för att elproduktionen ska vara

miljömässigt hållbar. En positiv effekt av ambitionen i promemorian är att förutsättningarna för att förklara vattenförekomster kraftigt modifierade ökar och i kombination med att definitionen av god ekologisk potential tydliggörs kan tillgången till miljömässigt hållbar el främjas.

Svenskt Näringsliv begränsar sitt remissvar till förslagen i promemorian som avser ändringar i vattenförvaltningsförordningen. Synpunkter på förslagen redovisas nedan. Gällande övriga förslag hänvisas till Energiföretagen Sveriges yttrande samt våra medlemsorganisationers, exempelvis Skogsindustrierna.

Väsentligt ändrad fysisk karaktär

Svenskt Näringsliv ser positivt på de förtydliganden som föreslås i 4 kap. 3 a § i vattenförvaltningsförordningen. Däremot borde samma förtydligande av definitionen av väsentlig förändring även gälla för övriga verksamheter som omfattas av art. 4.3 i vattendirektivet. Att endast inkludera verksamheter som producerar vattenkraftsel leder till en orimlig särreglering och en otydlighet i tillämpningen av kraftigt modifierade vattenförekomster.

En vattenförekomst där vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel förekommer borde som utgångspunkt anses ha ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt och därmed preliminärt förklaras som kraftigt modifierad. Det skulle leda till en effektivare omprövning och säkerställa att bortfallet av vattenkraftsel skulle bli så liten som möjligt. Svenskt Näringsliv anser att riktvärdet om negativ påverkan på produktionen av vattenkraftsel till maximalt 1,5 TWh måste ses som en yttersta gräns för tappet i elproduktionen. Vattenkraftens viktiga funktion som baskraft i elsystemet innebär att varje terawattimme kan få betydelse för Sveriges möjligheter till utveckling och möjligheter att nå klimatmålen. Ambitionen måste vara att säkerställa en stabil och leveranssäker elproduktion och effekttillgång.

Svenskt Näringsliv instämmer också i vikten av att snarast ändra klassificeringen på de vattenförekomster som ännu inte bedömts enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen.

Effektiv tillgång på vattenkraftsel och Natura 2000

Svenskt Näringsliv anser att förslaget i 4 kap. 3 b § vattenförvaltningsförordningen bör flyttas till Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter. Att bestämmelsen är placerad i vattenförvaltningsförordningen ger intrycket att det endast rör utpekandet av kraftigt modifierade vattenförekomster och avvägningen i fastställandet av miljökvalitetsnormer för vatten. Regeringen har i beslut om den nationella planen tydliggjort att riktvärdet om maximalt 1,5 TWh negativ påverkan på vattenkraftsel även ska omfatta åtgärder i för Natura 2000-

områden och förslaget i promemorian innebär ett avsteg från den inställningen som inte heller redogörs för i promemorian.

Det är därför lämpligt att bestämmelsen om betydande negativ påverkan och en effektiv tillgång på vattenkraftsel placeras i förordningen om vattenverksamheter. Det skulle säkerställa att riktvärdet om maximalt 1,5 TWh negativ påverkan på vattenkraftsel i samband med omprövning även omfattar prövningar i och i anslutning till Natura 2000-områden. Det saknas såväl förslag som tillräckliga konsekvensanalyser för Natura-2000-regerlverket i förhållande till vattenförvaltningen.

Maximal ekologisk potential

Svenskt Näringsliv anser att förslaget i 4 kap. 4 b § vattenförvaltningsförordningen är ett steg i rätt riktning när det gäller fastställande av god ekologisk potential för kraftigt modifierade vattenförekomster. Det borde dock tydliggöras att det är vattenmyndigheten, eller den myndighet som är ansvarigt för att fastställa miljö kvalitetsnormer, som ska visa att åtgärderna är ekologiskt effektiva baserat på underlag där det framgår hur bedömningen har gått till.

Som med förslaget i 4 kap. 3 a § borde förtydligandet även gälla för övriga verksamheter som omfattas av art. 4.3 i vattendirektivet. Även här leder förslaget till en orimlig särreglering. Vidare vill Svenskt Näringsliv framhålla vikten av att de åtgärder som beslutas för att uppnå maximal ekologisk potential ska vara proportionerliga i det enskilda fallet och evidensbaserade. Detta ska gälla även för uppnåendet av god ekologisk status.

Karin Johansson
vice vd Svenskt Näringsliv

Lina Hagström